

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА
ПЛЕЦЬКОГО В М. ОСВЕНЦІМ (ПОЛЬЩА)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ У СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
II Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
12-13 травня 2022 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 495 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, туризму, розвитку індустрії гостинності та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ГОМОВИЧ О.Я. Нетрадиційні методи навчання на уроках у початковій школі	56
ГОПОНЬКО С. І., ХОМА О. М. Вивчення елементів синтаксису в початковій школі на компетентнісних засадах	58
ГРАБ М. В. Інтеграція як одна із складових забезпечення якості природничої освіти майбутніх педагогів	60
ДЖАНДА Г. Б. Компоненти наступності професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів на засадах праксеологічного підходу	62
ДІДИК Я.В., ЛІБА О.М. Задачі як засіб розвитку творчого мислення молодших школярів на уроках математики	65
ДОБОШ О. М. Підвищення ефективності освітнього процесу в ЗВО за допомогою робочих зошитів	67
ДОБОШ О. М., КАРАМАНИЧ О.В. Професійна діяльність керівників (менеджерів) закладів освіти в полікультурному освітньому середовищі	69
ДОБОШ О. М., КОНКУС Р.А. Хмарні сервіси GOOGLE в аспекті управління ЗДО	70
ДОБОШ О. М., РУСАНЮК М.В. Технологія проєктування розвитку ЗДО	73
ДОБОШ О. М., СЕМСИЧКО І.В. Медіакомпетентність сучасного педагога як складова професійної компетентності	75
ДОБОШ О. М., ХАЛАН Т.Ю. Підготовка майбутніх вихователів до формування доброзичливості у дітей старшого дошкільного віку: виклики сьогодення	77
ЗУБ Н. Формування комунікативно-компенсаторної компетенції учнів старшої школи на уроках англійської мови	78
ЗЯБЛОВСЬКА Д.Є. Аналіз структури та змісту професійних компетентностей в освітніх програмах підготовки дизайнерів в Україні та Данії	80
ІВАНИЦЬКА О. Formation of intercultural competence of senior school learners in english lessons on the basis of local history material	82
ЙОВБАК А. В., ФЕНЧАК Л.М. Уплив сімейного виховання на формування особистості здобувача початкової освіти	84
КАМПОВ Н.В. Розвиток діалогічного мовлення молодших школярів у системі розвивального навчання на уроках української мови	86
КАС'ЯНЕНКО О.М. Сучасні форми роботи корекційного педагога з батьками дитини з особливими освітніми потребами	88
КАС'ЯНЕНКО О.М., МАТЬОЛА І. В., СЮГАЙ Є. В. Шляхи здійснення індивідуального підходу в процесі розвитку мовлення дошкільників	90
КАЧУР М.М., СТЕПАНОВА Л.П. Професійна підготовка вчителів мистецтва у системі полікультурної освіти	92
КИРИТА В., ФЕНЧАК Л.М. Особливості навчання сучасних школярів через призму теорії поколінь	93
КОБАЛЬ В.І., ЗАГОРОДНЯ Г.В. Мотивація педагогічних працівників ЗДО як функція управління персоналом	95
КОСТИЧ М.В., МИХАЙЛОВА К.В. Пізнавальна активність як прояв інтересу дитини до навколишнього світу	97
КОСТЬ Е. Ю., САМОФАЛ Л. О., ЛАЛАК Н. В. Вплив сім'ї та ЗЗСО на формування моральних цінностей дітей молодшого шкільного віку	99
КУЗЬМА-КАЧУР М.І. Навчальна практика як компонент розвитку творчого мислення здобувачів вищої педагогічної освіти	101
КУЗЬМА О. І., ТОВКАНЕЦЬ Г. В. Особливості національно-патріотичного виховання у початковій школі	103
КУРТА Я. The use of authentic materials for the formation of english linguistic and socio-cultural competence of secondary school learners	105
ЛАВРЕНОВА М.В. Освітній процес в умовах воєнного стану	107

Отже, мета виховання в сучасній початковій школі - вироблення кожним учнем переконань, волі й навичок діяти в інтересах і на користь Батьківщини, нагромадження ними досвіду існування в межах української нації та комунікації з носіями інших культур.

Література

- 1.Методика організації виховної роботи в сучасній школі: навчальний посібник / Л.В. Кондрашова, О. О. Лаврентьєва, Н. І. Зеленкова. – Кривий Ріг, 2008. – 105 с.
- 2.Андрощук І.В, Методика виховної роботи / І.В Андрощук, І.П. Андрощук – Тернопіль : Богдан, 2014. – С.8-11
3. Безбородих С.М. Теорія і методика виховання молодших школярів./ С.М Безбородих. – Старобільськ : ЛНУ імені Т.Шевченка, 2019. – С.8-20.

УДК 373.3.016:811.161.2: [37.091.313(043.2)

КАМПОВ Н.В.

ВСП «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж МДУ»
Мукачівського державного університету

РОЗВИТОК ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У СИСТЕМІ РОЗВИВАЛЬНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Мовленнєвий розвиток молодших школярів завжди був і залишається пріоритетним напрямом роботи початкової школи. Адже сучасне суспільство зацікавлене в особистості, яка володіє умінням вибудовувати стратегії співробітництва у різних життєвих обставинах. Тому питання формування у школярів умінь діалогічного мовлення у теорії й практиці вивчення української мови набувають нині першочергової ваги. Так, у Державному стандарті початкової загальної освіти зазначено, що «розвиток мовлення має набути статусу провідного принципу мовної освіти в загальноосвітній школі, зокрема в її початковій ланці». Серед ключових компетентностей на першому місці – вільне володіння українською мовою, що передбачає «вміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти...» [1]. У цьому контексті важливого значення набуває процес забезпечення розвивального навчання, у системі якого розглядається проблема розвитку діалогічного мовлення молодших школярів.

Першочерговим завданням сучасних науковців, методистів у процесі розробки програм розвитку мовлення є навчити молодших школярів складати діалог, що в науковій літературі трактується як «комунікативний акт, у якому має місце зміна ролей мовця і слухача. Він відбувається в певній ситуації спілкування і є її продуктом» [2, с. 38]. Ставши школярем, дитина потрапляє в умови сучасного освітнього середовища, яке за своєю суттю є діалогічною, оскільки побудоване на принципах діалогічного спілкування та проблемного навчання. Реалізація цих принципів в освітньому процесі активізує в молодшого школяра потребу в діалозі, обговоренні з учителем, однокласниками, батьками різних життєвих ситуацій тощо. Однак спілкування утруднене недосконалістю діалогічного мовлення молодших школярів: його побутовим, ситуативним

характером; відсутністю в учня вміння будувати питальні висловлювання; переважанням у мовленні односкладних реплік-відповідей; загальною пасивною позицією молодшого школяра у діалозі та ін.. У цьому аспекті важливого значення набувають засоби розвивального навчання, «яке не тільки забезпечує повноцінне засвоєння учнями знань, умінь і навичок, а й безпосередньо впливає на інтенсивність загального розвитку особистості учня» [3, с.88].

Дослідженням даної проблеми займалися такі науковці, як В. Бадер, Ф. Бацевич, Л. Варзацька, М. Вашуленко, А. Канищенко, О. Мельничайко, Л. Наконечна, Е. Палихата, К. Пономарьова та інші. Питання методики розвитку діалогічного мовлення молодших школярів висвітлювали у своїх працях Т. Білявська, Н. Богданець-Білокаленко, Л. Варзацька, М. Вашуленко, О. Вашуленко, М. Захарійчук, В. Макушенко, Н. Медвідь, Е. Палихата, Н. Ростикус, Н. Сіранчук, Т. Шевчук та ін.. Проблеми формування діалогічного мовлення у системі розвивального навчання присвячені публікації О. Киричук, В. Кирилів, О. Кондратюк, В. Макушенко, Н. Сіранчук.

Сучасна школа обирає стратегію розвивального навчання, основною ознакою якої є діалогізм у навчанні. «Розвивальне навчання передбачає особистісно-діяльнісний підхід, в основі якого – педагогічне співробітництво: особистісна взаємодія учителя та учнів; самостійна активність учня; загальна гуманізація освіти» [5, с. 47]. Діалог є найбільш розповсюдженим типом спілкування, де найкраще може проявитися рівноправність взаємопов'язаних суб'єктів. «Це не тільки засіб активізації пізнавальної діяльності молодших школярів, але й важливий елемент навчання, джерело особистісного досвіду, чинник актуалізації когнітивної, рефлексивної, критичної та інших функцій особистості» [4, с. 65]. У своїй освітній діяльності учень повинен бачити варіанти виконання своїх обов'язків і вибирати найбільш оптимальні й продуктивні з них. Щоб зробити вибір найбільш прийнятним, швидко перебудуватися у разі необхідності, учневі потрібно володіти здатністю до аналізу, порівняння, синтезу, умінням робити висновки. Усі ці якості в учня можна сформувати за допомогою розвивального навчання, яке враховує і використовує закономірності розвитку дитини, пристосовується до рівня й особливостей школяра.

На думку О. Савченко, «стимулювання різних форм пізнавальної активності на уроках і спеціальне формування форм вмінь запитувати й відповідати сприяють суб'єктивності учіння, готують учнів до навчального діалогу з учителем й однокласниками. Психологічний контакт із дітьми - обов'язкова передумова, без якої не може бути діалогу «на рівних», продуктивної взаємодії» [6, с. 150]. Для вдосконалення діалогічної мови й розвитку її зв'язності необхідно спонукати учнів до розгорнутих цілеспрямованих висловів. Цьому сприяють пошукові питання, які активізують логічне мислення, спонукають до зіставлення фактів, порівнянь і ставлять учня перед необхідністю відповідати не одним реченням, а цілісним висловом, розвиваючи й обґрунтовуючи свою думку.

Отже, розвиток діалогічного мовлення молодших школярів засобами розвивального навчання – це систематична цілеспрямована практична робота,

яка ґрунтується на комплексній подачі спеціально відібраного дидактичного матеріалу, що дозволяє сформувати в молодших школярів належні навички діалогічного спілкування на уроці української мови при виконанні навчальних завдань.

Література

1. Державний стандарт початкової освіти URL : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP180087.html
2. Зимульдінова А., Філь Г. Діалог як форма усного мовлення учнів початкових класів. *Початкова школа*. 2014. № 3. С. 37-39.
3. Кирилів В. О. Розвивальне навчання як основа інтелектуального розвитку молодших школярів. *Теорія та методика навчання та виховання*. 2014. Вип. 35. С. 87-93.
4. Пономарьова К. І. Формування комунікативної компетентності молодших школярів у процесі навчання української мови : посібник. Київ, 2019. 131 с.
5. Розвивальні технології навчання молодших школярів : навч. посіб. / Кондратюк О. М., Лупаренко С. Є. та ін. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. 2011. 224 с.
6. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти : підручник. Київ : Грамота. 2012. 504 с.

УДК 376.011.3-051:37.06:316.362:[37.011.3-056.36](043.2)

КАС'ЯНЕНКО О.М.
Мукачівський державний університет

СУЧАСНІ ФОРМИ РОБОТИ КОРЕКЦІЙНОГО ПЕДАГОГА З БАТЬКАМИ ДИТИНИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Для запобігання й корекції патологічного формування особистості велике значення має допомога дефектолога у встановленні правильних взаємин батьків з дитиною. Тому робота корекційного педагога з родиною, що виховує дитину з вадами психофізичного розвитку повинна бути спрямована на надання кваліфікованої підтримки батькам; допомогу близьким дорослим у створенні комфортного для розвитку дитини сімейного середовища; формування умов для активної участі батьків у вихованні та навчанні дитини; розвиток адекватних взаємин між дорослими та дітьми тощо.

Робота корекційного педагога з батьками має здійснюватися в двох напрямках: з колективом батьків та індивідуально.

Так, Л. Гурнік зазначає, що в арсеналі дефектологів багато традиційних форм роботи, які наповнені новим змістом: збори батьків, колективні та групові консультації, бесіди, лекції, конференції, батьківський всеобуч. До того ж він має забезпечити диференційований підхід до принципу формування педагогічної культури батьків, врахування їх освітнього рівня, життєвого досвіду та вікових особливостей їхніх дітей [1].

Організуючи роботу з батьками в системі педагогічного всеобучу, корекційний педагог повинен ставити за мету не тільки озброїти батьків знаннями, але й підвищити їх педагогічну культуру, прискорити процес родинного виховання.

Практика свідчить, що одними з найефективніших форм роботи з батьками є нетрадиційні форми і методи роботи. Серед них – функціонування

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>